

WŁOCŁAWSKIE

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII.

Toruń

Prenumerata:
na miejscu mk.
1500, na prow.
mk. 1900. Za
odnoszenie do
domu dolicza się
300 mk.
Ogłoszenia za
wiersz nonparel:
Pierwsza strona
300 mk., druga i
trzecia 225 mk.,
czwarta 8-linowa
100 mk. Ogł.
drobne po 50 m.
za wyraz, tust.
druk. podwójnie.
Najm. ogł. 500
mk. Dla zagran.
ceny o 200 proc.
wyższe.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.
Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12.
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 2-EJ DO 3-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26.

J. Joskowicz Kuśnierz Paryski

Włocławek, ul. Nowy Rynek 18 front
róg Zduńskiej vis a vis cerkwi

poleca na sezon jesienny i zimowy 1923 r. palta futrzane podług najnowszych fasonów ostatniej mody paryskiej z własnych i powierzonych futer

posiada na składzie wielki wybór najmodniejszych skór futrzanych oraz galanterię futrzaną jako to, czapki, etole, kołnierze, mulki, garnitunki dziecinne i t. d. —

przyjmuje farbowanie lisów i innych futer oraz wszelkie roboty w zakres kuśnierstwa wchodzące.

NOWE CENTRUM?

Stronictwa centrowe, które upodobały sobie rolę pomostu między prawicą a lewicą oraz jęczyczka u wagi sejmowej zostały sromotnie rozgromione. Zdrowa i należyte uświadomiona połowa społeczeństwa polskiego stanęła jak jeden mąż po stronie Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej.

Przyrost mandatów po prawej stronie wprowadził ogromny ale niedostateczny, aby ująć niepodzielnie w swe zdrowe o silne dłonie ster państwa, bo na przeszkodzie stanęła jej liczna grupa wrogich państwowości polskiej mniejszości narodowych.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że grupa ta opowie się w całości po stronie lewicy, a przed lewicą stanie ogromna pokusa skorzystania ze sposobności, aby poprowadzić dalsze losy Polski po linii swoich własnych planów i zamiarów. Tu zachodzi pytanie, czy wszystkie stronnictwa, wchodzące dotychczas w skład lewicy zadawoła się takim stanem rzeczy i bez szermowania przyjmą nowych sojuszników do swego grona. Już sama myśl współpracy z największymi wrogami polskości, Niemcami i Żydami, jest dla prawdziwego Polaka nie do pomyślenia, a nadto ten nowy miły sojusznik nie okaże swą pomoc bezinteresownie. W tej okoliczności leży przypuszczalnie klucz rozwiązania przyszłej sytuacji w Sejmie.

Jeżeli przypatrzymy się bliżej całemu składowi lewicy, to zobaczymy, że jest to zlepek często między sobą żrących się stronnictw wielce różniących się siłą napięcia radykalnego.

Obok komunistów i Okoniowców całkiem słusznie znalazły się po lewicy P. P. S. i P. S. L. — Wyzwolenie gwoili swemu antyreligijnemu, antynarodowemu antyspołecznemu programowi. Inaczej rzecz ma się z P. S. L. — Piast i N. P. R., którzy znaleźli się na lewicy tylko dzięki jakiemś dzikiemu nieporozumieniu swoich przywódców, gdyż naturalnie ich

miejsce jest bezsprzecznie po stronie narodowej.

Stronnictwa te będą zmuszone obecnie nie tylko zająć w Sejmie opróżnione stolce centrowe, ale też odegrać rolę byłych stronnictw centrowych. Dziś P. S. L. i N. P. R. są właśnie tym jęczyczkiem u wagi, który przez swe przechylenie na prawo lub lewo nada dodatni, względnie ujemny kierunek rozwojowi rzeczy. Od stanowczego kroku zawisło, czy Polska już w najbliższym czasie będzie mogła wstąpić na drogę naprawy swych stosunków i zbawiennego rozwoju, czy też będzie zmuszona odłożyć to do mniej lub więcej oddalonego czasu. Jednym zaskarbiam się błogostawieństwo, drugie pociągnie za sobą przekleństwo pokoleń.

Własne dotychczasowe drogi okazały się dla obu tych stronnictw najfatalniejszymi. Przelicytowane przez pokrewne im klasowością stronnictwa, P. S. L. — Wyzwolenie i P. P. S. były dla ostatnich niczem innym jak tylko mierzwą a minione wybory były tego najwymowniejszą ilustracją. N. P. R. poniosło w Kongresówce i Małopolsce najkompletniejszą klęskę. O ile N. P. R. się nie opamięta, czeka ją ten sam los i w zaborze pruskim. Widzimy tego początki na Śląsku, Pomorzu a po części i w Poznaniu. Nim doczekamy następnej kadencji sejmowej zniknie N. P. R. z powierzchni ziemi na korzyść P. P. S. i komunistów, dla których swoim postępowaniem grunt przygotowuje.

Los Skulszczyków i Rossetowców powinien być też odstrasającym przykładem dla obu wzmiankowanych stronnictw, gdyby zająwszy ich miejsca centrowe zapragnęły je naśladować w ich zmiennej, chwiejnej polityce.

Niedawno temu, bo 27 października N. P. P. -owska „Prawda”, pisała że rzesze robotnicze polskie, idące na lep hasła socjalistycznych i komunistycznych, nie rozumieją tego, jak bardzo

się kompromitują, jak bardzo zdradzają interesy robotnicze.

Chcielibyśmy wierzyć, że powyższe słowa nie były czystym wyborczym łapichopstwem, tylko wypływały z głębi partyjnego serca, że obowiązują one nie tylko wyborców, ale i posłów. Już wkrótce zobaczymy, czy ci posłowie idą za powyższym nakazem, odwrócą się od socjalistycznej i komunistycznej lewicy i staną jak jeden mąż po stronie chrześcijańskiej i narodowej. „Prawda” w tym samym artykule, z którego są powyższe wyznania wyjęte, zapewniała, że w N. P. R. jest zorganizowany obóz narodowy i chrześcijański, niechże ten obóz to okaże czynem.

Święto Młodzieży.

Na całym obszarze Polski dzień 19. listopada obchodzony jest pod hasłem „Święta Młodzieży”. Odprawiają się wszędzie uroczyste nabożeństwa, młodzież przystępuje do Sakramentów św., urządza uroczyste zebrania, wieczorki z odczytami, przedstawieniami i Akademię. Przed oczami wszystkich staje jasno obraz św. Stanisława Kostki, z ust mówców płyną gorące słowa zachęty do naśladowania niebieskiego orędownika. Jest to dzień uroczysty, wielki, świadczący, że w życiu młodzieży polskiej dokonuje się jakiś przełom, zachodzi zmiana na lepsze. Bo któż z nas, lat temu dwanaście, słyszał gdzieś o święcie młodzieży? Obchodziliśmy uroczystość św. Stanisława Kostki, ale prywatnie, rzadko tylko uroczystość. Nie była to uroczystość ogólna, nie miała cechy „święta młodzieży”. Dopiero po wielkiej wojnie wszech-

światowej, kiedy młodzież jąła się pracy nad sobą w stowarzyszeniach katolickich, a za niebieskiego rzeczownika obrała sobie swego rodaka św. Stanisława, powstała myśl, by najbliższą niedzielę po 13 listopada obchodzić jako „dzień młodzieży”. Myśl piękna i podniosła. Wprowadzono ją w życie we wszystkich diecezjach Polski. W tym dniu młodzież polska może sobie powiedzieć: to dzień nasz, nam głównie poświęcony. W tym dniu wszystkie młode serca jedną ożywione są myślą i do jednego zwracają się celu. „Do większych rzeczy jestem stworzony” — oto zasada, którą każdy młody Polak powinien w dniu dzisiejszym wyręć głęboko w pamięci i nią się w swem życiu kierować, do urzeczywistnienia jej mężnie i wytrwale zmierzać. Jakieżby był to tryumf dla młodzieży polskiej, gdyby rzeczywiście myśl ta w dniu św. Stanisława Kostki objęła wszystkie młode serca i do szlachetniejszych zapaliła je czynów! Poczulaby wtedy, że jest częścią narodu, młodą wprowadzić i niedoświadczoną, ale silną i jednolitą, bo ożywioną ideą św. Stanisława, która z niej zrobi bohaterów.

Druhowie! nie dopuście, by „święto młodzieży” przeszło bez głębszego wrażenia. Czujcie się w tym dniu braćmi swego świętego Patrona, chciejcie tak, jak on, służyć wiernie Bogu i Ojczyźnie. Hasło jego: „do większych rzeczy jestem stworzony” uczynicie swoim, nie na jeden dzień tylko, ale na życie całe. A gdy dziesiątki tysięcy młodych Polaków w dzień św. Stanisława na tę samą drogę, dokona się wielkie zjednoczenie całej młodzieży polskiej, zjednoczenie pod patronatem św. Stanisława.

Ks. A. Radomski

Sekr. Jeneralny do spraw młodzieży.

Co niesie dzień?

KALENDARZYK.

Dnia 19 listopada 1922 r.

W dniu dzisiejszym obchodzi Kościół św. pamiątkę następujących Świętych Pańskich: Złożenia zwłok św. Blżbiety, Wdowy; św. Abdyasza, Proroka; św. Maksyma, Kapłana; św. Barlaama, Męczennika; św. Kryspina, Biskupa; św. Seweryna, Eksuperusza i Felicyana, Męczenników; św. Fausta, Dyakon i Męczennika, oraz św. Azasa z 150 żołnierzami, Męczenników.

Wypadki historyczne.

1370 Pogrzeb króla Kazimierza Wielkiego w Krakowie.
1655 Ojciec Augustyn broni Częstochowy.

Dnia 20 listopada 1922 r.

W dniu dzisiejszym obchodzi Kościół św. pamiątkę następujących Świętych Pańskich: Św. Feliksa Walec., W.; św. Agapiusza, Męczennika; św. Nersesa, Biskupa i męczennika z towarzyszymi jego; św. Dazyusza, Bisk. i Męcz.; św. Edmunda, Króla i Męcz.; św. Grzegorza, Patr.; św. Sylwestra, Bisk. i św. Symplicjusza, Biskupa i Wyzn.

Wypadki historyczne.

1454 Król Kazimierz Jagiellończyk wydaje Statut Nieszawski, obejmujący wszystkie ziemie, należące do Korony.
1648 Jan Kazimierz obrany królem Polski.

Ślub. W dniu wczorajszym w kościele parafialnym św. Jana, o g. 11 przedp. ks. J. Kruszyński pobłogosławił związek małżeński pomiędzy panną Wiktorją Kolarorską, współpracowniczką Administracji Słowa Kujawskiego, a p. Teodorem Koszutą, urzędnikiem Banku Kujawskiego. Młodej parze szczęść Boże.

Podziękowanie. Weterani 1863 r. we Włocławku mieszkający, składają serdeczne podziękowanie za otrzymanie po kocu żyta od związku Ziemiaków za pośrednictwem Czerwonego Krzyża w osobie przewodniczącej Pani Boyé. Zasilek ten, przy niezmiernie marnem uposażeniu rządowym, był wielką pomocą.

Podziękowanie. Komitet Jubileuszowy chóru katedralnego w Włocławku pod protektorem J. E. ks. Biskupa St. Zdzitowieckiego poczytuje sobie za miły obowiązek złożyć serdeczne podziękowanie za łaskawy współdziałal i bezinteresowną pracę p. Br. Postolskiej, p. major. Zukotyńskiej, p. inż. Bartkowskiego, p. A. Kacperkiewiczowi, orkiestrze symfonicznej 14 p. p. na czele z Dyr. p. P. Witmanem i wszystkim tym którzy przyczynili się do uświetnienia koncertu jubileuszowego w dniu 14. b. m. oraz miejscowemu obywatelowi p. Dabińskiemu, który w dniu tym ofiarował bezpłatnie do użytku komi-

tetu »lokal Teatru Nowości« przyczyniając się tym sposobem do zmniejszenia wydatków a zarazem zasilenia funduszu z koncertu, którego czysty zysk przeznaczony został na zdobycie biblioteki muzycznej chóru.

Z Rady Miejskiej. Prezydium Rady Miejskiej prosi pp. Radnych i Członków Magistratu o przybycie na posiedzenie Rady Miejskiej do Magistratu w poniedziałek dnia 20 listop. 1922 o g. 8-ej wiecz., dla wyczerpania porządku dziennego z d. 16 b. m.

Nowy bank. Wkrótce w naszym mieście zostanie założony nowy bank przemysłowo-handlowy, filja centrali warszawskiej.

Z Harcerstwa. Ćwiczenia wojskowe dla męskich drużyn harcerskich odbędą się w niedzielę, dn. 19 b. m. Zbiórka o godz. 7 min. 30 na placu Straży Ogniowej przy ul. Stodólnej.

Zgon. W dniu wczorajszym o g. 7 rano zmarł po dłuższej chorobie, ś. p. Jan Seyer, właściciel apteki, człowiek wielce ceniony dla swoich szlachetnych zasad i cech charakteru. Zmarły przez długi czas był członkiem zarządu Tow. Dobroczynności, spełniając bezinteresownie z wielką sumiennością urząd kasjera. Nie odmawiał też swego współdziałania w bardzo wielu innych zajęciach społecznych. Swoją ofiarnością i szlachetnością charakteru zjednał sobie bardzo wielkie grono prawdziwych przyjaciół. W ostatniej chorobie opatrzoney Św. Sakramentami ze spokojem oczekiwał końca ziemskiej pielgrzymki. Cześć jego pamięci.

Uposażenie wojskowych. Z dniem 11 listopada r. b. weszło w życie rozporządzenie Rady ministrów o podwyższeniu dodatku za wysługę lat dla wojskowych zawodowych.

Rozporządzenie przewiduje, że przez czas trwania wyjątkowych warunków ekonomicznych dodatek za wysługę lat, przyznany wojskowym zawodowym na zasadzie ustawy z dnia 20 października 1920 roku, zwiększać się będzie w stosunku w jakim pozostaje każdorazowy mnożnik dodatku drożyznianego dla miejscowości I klasy do mnożnika 150.

Wykonanie rozporządzenia powierzone ministrowi spraw wojskowych w porozumieniu z ministrem skarbu.

Wywóz skór. Jednym z najbardziej poważnych czynników, wywołujących podrożenie skór w kraju jest polityka naszego rządu, dopuszczająca eksport wbrew powziętym w swoim czasie uchwałom o zakazie wywozu surowych skór zagranicę, przyczem po-

bierane są śmiesznie małe opłaty wywozowe po 250 mk. za kilogram surowej skóry. Należy zaznaczyć, że ceny skóry surowej są na zagranicznych rynkach trzy razy wyższe, niżeli w kraju.

Dnia 21-go listopada w teatrze »Nowości« odbędzie się wieczór Warszawskiej Wesołej Muzy przy udziale PP: Bieleckiej, Karola Hanusza, Aleksandra Górskiego i Henryka Szadkowskiego. Bilety nabywać można w księgarni H. Neumana.

Dochodzą nas skargi na Zarząd fabryki cykorji mieszczącej się przy ul. Królewieckiej róg Stodólnej. Para tworząca się przy suszeniu cykorji, zostaje wypuszczana przez okna wprost na ulicę Stodólną i swym duszącym zapachem zmusza przechodniów do ominięcia tejże ulicy; a zdarzają się często wypadki zakażenia słabowitych na płuca przechodniów. Należałoby ze strony Zarządu tejże fabryki pomyśleć o zaszkleniu okien ze strony ul. Stodólnej, jak to przedtem bywało i położyć kres zatrucaniu zdrowia przechodniów, a nie dbać tylko o swoje wygody.

Dlaczego brak węgla. Najbardziej aktualną obecnie sprawą jest kwestja węgla. Zbliżający się okres chłódów wywołuje zawsze zwiększone zapotrzebowanie, którego nawet w czasach normalnych nie można było zaspokoić w całej pełni. Rok bieżący zapowiadał się pod tym względem wyjątkowo dobrze i gdyby nie bezrobocie w kopalniach, miasta nie odczuwałyby prawdopodobnie najmniejszego braku węgla, który wywołany jest zresztą przez wzmożone zapotrzebowanie i nadzwyczajną przezorność pewnej kategorii ludzi, czyniących zapasy większe ponad istotną potrzebę i zmniejszających w ten sposób możliwość zaopatrzenia pozostałej ludności. Obecnie, gdy skończyło się bezrobocie w kopalniach, przerwana chwilowo dostawa węgla została już wznowiona.

W kwestji drażliwej. Coraz to częściej dochodzą nas uzalenia, ze do restauracji, w których bywa przyzwyczajona publiczność, wchodzą bez żadnego krepowania ulicznicy i zachowaniem swoim zmuszają lepszą publikę do opuszczania lokalu. Dlaczego właściciele restauracji pozwalają na to?

Zastój w handlu. Od pewnego czasu kupcy i drobni przemysłowcy ogromnie się uskarżają na zastój w handlu i przemyśle.

Nieczystości na ulicy. W Alejach Szopena przed domem № 12 mostek uliczny jest tak zanieczyszczony, że woda zupełnie nie przepływa.

Do odebrania. W biurze p. Makowskiego Kościuszki 1 jest do odebrania znaleziona na ulicy książka z »Biblioteki Dziel wyborowych.

O wsparcie. Władysław Lewandowski, b. robotnik Celulozy, został doszczętnie okradziony. Poszkodowany prosi robotników, zatrudnionych w fabryce, o wsparcie.

Pijaństwo. Dnia 18 b. m. wieczorem przechodnie znaleźli na ul. Żytniej około koszar 14 p.p. leżącego w stanie zupełnie pijanym Czesława Jankowskiego, zamiesz. przy ul. Stodólnej, którego odprowadzono do domu.

Droga na cmentarz jest tak zablokowana, że trudno przejść. Czyby nie należało, choć ze dwa razy tygodniowo oczyszczać szosę z błota?

Ciechocinek. (Poświęcenie sztandaru). W dniu dzisiejszym w Ciechocinku odbędzie się poświęcenie sztandaru dla straży ogniowej. Przy tej okazji odbędzie się zabawa.

Zatopienie fasoli. Na zasadzie nakazu sądowego urząd zdrowia przy Magistracie zatopił onegdaj w Wiśle 42 worki fasoli amerykańskiej, zatrutej.

Zamknięcie cukierni — Cukiernia mieszcząca się na ul. 3 maja i Zabiej Nr. 22 zostanie z dniem 1-go grudnia zamknięta.

KRONIKA POLICYJNA.

Konfiskata. Kasprzakowi Bolestawowi, zam. przy ul. Kaliskiej, skonfiskowano spirytus.

Przeploszni złodzieje. Do posesji Guzowskiej przy ul. Starodębskiej wtargnęli złodzieje, lecz sploszeni zdolali skraść gęś i zbiegli.

Do odebrania. W Komisariacie miasta Włocławka znajduje się numer samochodowy »W 38« zgubiony, oraz 2.000 mk. znalezione. Prawi właściciele mogą się zwrócić po odbiór.

Kradzież. Florczak Paweł z Białotarska (pow. Gostyńskiego) zameldował, że skradziono mu pieniądze i rzeczy wartości 1.100.000 mk.

KILKUWERSZÓWKI.

Z POLSKI I O POLSCE.

× W dniu wczorajszym odbyło się posiedzenie Rady Ministrów.

× Policja wpadła na trop mordercy poety ukraińskiego Twerdochliba.

× We Wschodniej Małopolsce banda hajdamaków dopuszcza się terrorku względem tych osób, które pozostają na służbie państwowej.

× B. pułkownik armji ukraińskiej Federowicz, został skazany we Lwowie na 15 lat więzienia za katowanie żołnierzy.

Głos kapłana z turmy bolszewickiej.

Po karcie lipcowej (pisanej w końcu maja), zawiadamiającej mnie o jego uwięzieniu z powodu oporu przeciw »rekwizycji« kosztowności kościelnych (ob. »Słowo Kujawskie« 162), otrzymałem od ks. Dr. M. R. list, datowany dnia 30 października.

Nastroje ofiary, cierpiącej »dla sprawiedliwości« ewangelicznej, oraz fakty z jej życia więziennego, zawarte w tym liście, zdolne są wzruszyć i zaciekawić każdego polaka - katolika. Dlatego je tu wypisuję. Ks. M. R. pisze:

Czuję się dziś bardzo osamotniony, więc przychodzę do ciebie na rozmowę przyjacielską. Fale wspomnień rozkołysały duszę moją, jak dzwon żalobny, na nutę dantejską:

»..... Nessun maggior dolore
Che ricordarsi del temp felice
Nella miseria!«¹⁾

Kończę piąty miesiąc swego życia więziennego. Cały miesiąc sierpień spędziłem w turmie wewnętrznej »G.

¹⁾ »Nie znam większej boleści nad wspomnienie czasów szczęśliwych w chwili niedoli« — słowa Franciszki de Rimini w »Bokkiej Komedji«, Piekło, Pieśń 5-a.

P.U.« w Moskwie. Podróż odbywałem w towarzystwie dwóch żołnierzy uzbrojonych i nie wiem, dlaczego mnie wozono do stolicy. Była, widać, jakaś racja, o której wszakże nikt mi nie powiedział. Obecnie, od 9 b. m. (października) jestem w szpitalu więziennym. Pobyt w izbie ogólnej tak mię wymęczył, że lekarz zdecydował się zabrać mię pod swoją opiekę. Tu, w szpitalu, również nie jestem sam fizycznie, ale mam inne otoczenie i ciszę, gdy na sali ogólnej panują ustawiczne krzyki i »ubi umbra mortis et nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.«²⁾

W danej chwili, moimi »socii doloris« (towarzyszami niedoli) są: biskup prawosławny Józef z Rostowa, pop Smirnow z Jaroslawa i żyd, lekarz, z Przemyśla, uwięziony za przekroczenie granicy Rosji bez dokumentów.

Rozmawiamy ze sobą mało, bo między nami wielka rozbieżność idealów i umiłowań. Zresztą moi sąsiedzi toną w rozżaleniu i narzekaniach, więc gniewa ich mój spokój i równowaga. Nigdy w życiu nie byłem tak spokojny i duchowo wolny, jak w więzieniu. Wiele rzeczy

²⁾ Słowa Hijoba: »kiedy cień śmierci i nie ma żadnego porządku, ale wieczny strach mieszka«.

zrozumiałem i wielu rzeczy się nauczyłem.

W więzieniu prowadzę życie, ujęte ściśle w regule; żyję monotannie, można wypełniać program dnia co do minuty. Więc, do obiadu, czytam i prowadzę notatki; po obiedzie prowadzę notatki i czytam. Obecnie o g. 5-ej po południu trzeba skończyć z książką. Mamy wprowadzić światło, ale nie do czytania, więc o g. 7-ej wszyscy są już w łóżeczkach, aż do g. 7-ej rano. Leżąc, dobrze jest modlić się i rozmyślać, boć 12-tu godzin nikt nie prześpi.

W chwili obecnej mam w czytaniu »Jana Kochanowskiego w Czarnolesiu« Klementyny z Tańskich Hofmanowej. Rzecz prawie dziecienna, lecz dziwnie miła. Mam tu poezje Syrokomli, Odysseję i Boską Komedię.³⁾

List niniejszy zacząłem pisać dość dawno, ale jakoś mi się urwał; dopiero dziś przyszła mi ochota nawiązać przerwany jego wątek. Tymczasem zaszła u nas zmiana: p. Rosenreich (ów żyd, lekarz z Przemyśla) wyjechał (pod strażą), a na jego

³⁾ Ulubiona książka autora listu. Przeczytał on ją wielokrotnie w oryginale i sadzi cytatami z niej tak samo, jak z Pisma św.

miejsce przybył p. Szugin, były komendant. Na świecie mamy już mróz i śnieg. Za dni 10 oczekiwana jest amnestja. Mówią, że i ja tej łaski dostąpię, więc trzeba coś myśleć i robić. Pragnę powrócić do kraju. W tem pragnieniu cała moja dusza i serce. Pisałem o tem do Kurji, ale odpowiedzi jeszcze nie mam. Może mi w tem dopomożesz, o ile zdołasz.

Z towarzyszami swoimi rozmawiam częściej. Biskup Józef był profesorem Pisma św. w petersburskiej akademji duchownej prawosławnej. Czasami wspomina o swoim pobycie w Radecznicy, ziemi Chełmskiej; był tam przełożonym monasteru, dawnego klasztoru katolickiego. Bywa to rzadko, bo władyka nie umie zupełnie cierpieć, denerwuje się i niemal rozpacza. Unosi się nad nami atmosfera popospolitości, doskonale zwanej po rosyjsku: poszlost. A dusza moja zrywa się do lotu, chociaż pokutuje we mnie już lat 60!..

Z tego listu możnaby wnosić, że jednak i w Bolszewji jest jeszcze jakieś zdźbło humanitaryzmu.

X. Ch.

S. † P.

JAN SEYER

provisor farmacji i współwłaściciel apteki we Włocławku

po ciężkiej chorobie opatrzony Św. Sakramentami zmarł dn. 18 listopada 1922 r. przeżywszy lat 60.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele OO. Reformatorów w dniu 20 b. m. o godz. 10-ej rano, wyprowadzenie zwłok z tegoż kościoła o godz. 4-ej po poł. na cmentarz miejscowy, na które zaprasza się przyjaciół i znajomych

RODZINA.

PRACOWNIA ARTYSTYCZNA
RZEźBIARSKO - KAMIENIARSKA
B. DOBRZYŃSKIEGO
w Włocławku, Aleja Szopena Nr. 45
mieszkanie prywatne Botaniczna 27, 4

wykonywa:
Pomniki, gro-
bowce z granitu,
marmuru, ka-
mienia i betonu.

DACHÓWKĘ pięknie wypaloną, pierwszej i drugiej klasy, mianowicie:
Karpiołkę, felcówkę, mniach-mniszkę,
CEGLĘ MASZYNOWĄ,
WAPNO, CEMENT
I TRZCINĘ SUFITOWĄ
POLECA: **JAN KLĄBECKI** Brzeska 8
WŁOCŁAWEK

× Ministerjum skarbu wydało rozporządzenie, aby dodatek 15 proc. przyznany do pensji urzędniczej w bieżącym miesiącu został wypłacony urzędnikom natychmiast.

× Wojciech Korfanty, jako poseł w Sejmie, przystąpił do Chr. nar. Stronnictwa pracy.

× Władze polskie wprowadziły w życie stosowanie własnej statystyki celnej na granicy polsko-gdańskiej.

Z CAŁEGO ŚWIATA.

× W Styrii wynikły walki pomiędzy socjalistami a władzami. Socjaliści zostali aresztowani, wkrótce jednak wypuszczono ich na wolność. Zatarg zlikwidowano.

× „Centrum“ niemieckie oświadczyło, że nie pozwoli żadnemu ze swoich członków wejść do nowego gabinetu.

× Poincare oświadczył, że liczy na porozumienie z Anglią, co do polityki na Bliskim Wschodzie.

× W Gdańsku już się ukazały nowe pieniądze miejskie. Nowa waluta przyczyniła się do wzrostu cen.

× Urzędowy komunikat podaje, że ofiarą katastrofy trzęsienia ziemi w Chili padło 1800 osób zabitych i zgorą 2000 rannych. W pięciu okręgach zostało zniszczonych całkowicie więcej niż połowa budynków.

× W trybunale moskiewskim rozpoczął się proces 134 kolejarzy węzła moskiewskiego, oskarż. o łapownictwo. Sąd odbywa się w lokalu dworca Kurskiego, bez udziału oskarżyciela i obrońcy.

× W Astrachaniu marynarze zamordowali admirała Ozierowa, dowodzącego czerwoną flotą morza Kaspjskiego. Zabójstwo zostało dokonane przez zemstę za srogie obchodzenie się z podwładnymi.

× We Władystoku ma być założony komitet propagandy komunistycznej na terytorjum Japonji, Chin i Indochin.

**Kupujcie 8%
pożyczkę złotą!**

TELEGRAMY.

Arcybiskup Cieplak pod sądem.

MOSKWA (AW.) Dziś w piątek w Piotrogradzie rozpoczyna się proces arcybiskupa Cieplaka, oskarżonego o opór władzy przy rekwizycji kosztowności kościelnych. Biskupowi Cieplakowi grozi 3 lata więzienia.

Sowiety o planie rewolucji komunistycznej w Niemczech.

RYGA, 17. XI. (Pat.) Moskowskija Izwiestija zamieściły artykuł, w którym omawiają plany akcji komunistycznej w Niemczech. W myśl tego artykułu punktem wyjściowym dla rewolucji socjalnej w Niemczech stać się powinno żądanie przez komitety fabryczne kontroli nad produkcją fabryk. Ponieważ stery burżuazyjne oprą się tym żądaniem, sytuacja zmusi nareszcie całą klasę robotniczą do walki z burżuazją.

W artykule Zinowjewa w „Prawdzie“ również poruszona jest sprawa przyszłości komunizmu w Niemczech. Między innymi pisze Zinowjew: „Mam wrażenie, że decydujące zdarzenia w Niemczech mogą nastąpić o wiele prędzej, niż wielu się spodziewa. Jeśli się nie mylimy, to mnożą się znaki, że rewolucja proletariacka zmierza z Rosji do Niemiec.“

Wybory w Anglii. Zwycięstwo prawicy.

LONDYN, 17. XI. Według obliczeń do godziny 10-ej wieczorem wynik wyborów jest następujący: Konserwatyści 346 mandatów, Partja Pracy 136, Niezależni Liberali 62, Narodowi Liberali 44, inni 15.

Bonar Law większością 89 głosów przeszedł w Londynie. Wybrany został z liberałów Churchill. Nie uży-

skał natomiast mandatu dotychczasowy minister rolnictwa i b. minister Indji liberal i żyd Montagu. Również Henderson uległ w walce wyborczej.

Czyta republiką sowiecką.

BERLIN, 17. XI. Z Moskwy donoszą za prasą moskiewską, że Zgromadzenie Ustawodawcze w Czycie postanowiło rozwiązać się i przyłączyć Czytę do Sowietów. Według informacji prasy sowieckiej ludność Czyty przyjęła tę wiadomość z radością.

Projekt statutu Klajpedy. Rada Administracyjna bez Niemców.

PARYŻ, 17. XI. W tutejszych kołach politycznych krąży pogłoski, że los Klajpedy zostanie rozstrzygnięty 20-go b. m. Według przewidywanego projektu statutu Klajpedy Niemcy zostaną zupełnie pominięci. W skład Rady Administracyjnej Klajpedy wejdzie jeden Polak, jeden Litwin i jeden obywatel Klajpedy, a przewodniczącym będzie Francuz.

RYNEK PIENIĘŻNY.

Usposobienie dla walut zagranicznych jednolite: waluty frankowe i marki niemieckie mocniej, pozostałe waluty słabiej.

	gotówka
Berlin	2.60 — 2.50
New-York	15.550 — 15.700 — 15.650
	czeki
Belgia	970 — 1.020
Berlin	2.35 — 2.5 — 2.35
Gdańsk	2.40 — 2.47 1/2 — 2.37 1/2
Helsingfors	450 — 445
Londyn	70.200 — 69.900 — 70.900 — 70.400
New-York	15.550 — 15.700 — 15.650
Paryż	1.070 — 1.100 — 1.095
Praga	505 — 510
Szwajcaria	2.895 — 2.920
Wiedeń	21.75
Włochy	740

Ciekawa książka.

Znani działacze na polu ekonomii społecznej p. Nowicki i Bojomir-Mileski wydali niezmiernie ciekawą książkę p. t. „Nowy Manifest“ (Poznań, nakład Instytutu ekonomii humanistycznej, 1922 r. str. 131). „Nowy Manifest“ jest przeciwstawieniem manifestowi Marksa i Engelsa, ogłoszonemu przed 75 laty. Komunistyczny markesowski manifest, opracowany był rzekomo dla uzdrowienia ekonomii społecznej na świecie, tymczasem w długoletniej praktyce dowiódł, że nie jest czem innym, jak tylko szatańskim pomysłem burzenia i niszczenia wszystkiego. Zamiast poprawić warunki bytowania proletariatu, zniszczył wszystko, proletarijat zepchnął na dno przepaści, zmarnował majątek narodowy (Rosja), wytwarzając głód i ostateczną nędzę. Nowy Manifest wprowadza wręcz przeciwnie zasady, całkiem nowe

w swoich pomysłach, tak zw. Ekonomję Humanistyczną, czyli kooperację społeczną, której zadaniem jest nie niszczenie sił ludzkich, lecz potęgowanie ich do pracy wzmożonej. Nie ogólna entropia, lecz wzrost energii powinien ujawniać się na świecie.

Jest to swojego rodzaju czarowna książka, która musi zwrócić na siebie uwagę naszych ekonomistów, działaczy społecznych i może się przeciwstawić zgubnym i zabójczym zasadom ojca komunizmu społecznego, Karola Marksa.

Suchoty oraz wszelkie choroby piersiowe
leczy „Balsam Thiocolan Age“.
Używa się za poradą lekarza. Sprzedają apteki i składy apteczne.

Notujcie adres!

Podaje do wiadomości Szanownym Paniom, iż powróciłem z zagranicy i odtąd pracownia moja wykonuje różne halty maszynowe i ręczne a także mereżki podług najnowszych modeli zagranicznych

Przedmiejska Nr. 17

lub wejście przez sklep obuwni i galanterji A. Honigsteina od ul. 3-go Maja Nr. 35.

Kreślę się z szacunkiem

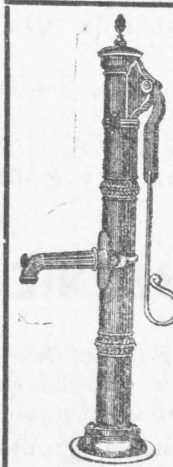
A. Honigstein.

BIURO TECHNICZNE H. KINO

Włocławek, Kościuszki 5 tel. 109.

HURT i DETAL.

Materiały elektrotechniczne. Przewodniki, sznury, porcelana. Elektrotechniczne liczniki. Żarówki do wszelkich napięć. Druć i elementy do dzwonek. Pasy transmisyjne skórzane „Balata“ i z szerści wielbiadziej. Płyty tartaczne i cyrkularne. Uszczelnienia do maszyn w płytach i sznurach. Armaturę parową i wodną. Rury gazowe, kotłowe i wiertnicze. Wanny, miski klozetowe i umywalnie. Weże gumowe ssące i tłoczące. Weże parciane. Gaza młynska oryg. szwajcarska. Narzędzia ślusarskie i kowalskie. Motory elektryczne na prąd stały. Prasy do wyciskania owoców.

Wiercimy studnie

wszelkich wymiarów i głębokości dla miast, fabryk, browarów, gorzeln, młynów, mleczarni, wielkich i małych gospodarstw roln.

Zakładamy wodociągi.

Wykonujemy wiercenia poszukiwawcze.

Dostarczamy pompy i montujemy pompy wszelkiego rodzaju.

J. Kopczyński & SKA

Oddział w Bydgoszczy

Plac Piastowski № 11. Tel. 1166.

Centrala w Poznaniu.

PASZE (odchód od tatarski) dla rogacizny i koni bardzo tanio sprzedają. — Wiadomość w kaszowniku Lewińskiego Przedmiejska 6.

Ogłaszajcie się w Słowie Kujawskim.

OGŁOSZENIE URZĘDOWE.

Miejska Podkomisja Szacunkowa państwowego podatku dochodowego za rok 1922, urzędująca w gmachu Magistratu, pokój № 17, niniejszym wzywa do składania zeznań o osiągniętym dochodzie w r. 1921:

- właścicieli nieruchomości gruntowej nie przenoszących 30 ha (51,9 morgów wzgl. 44,7 dziesiątyn),
- właścicieli przedsiębiorstwa handlowego, opłacającego zasadniczy podatek przemysłowy wg. IV i V kategorii,
- właścicieli zakładu lub warsztatu rzemieślniczego, wolnego od zasadniczego podatku przemysłowego lub opłacającego ten podatek wg. kategorii VIII

zamieszkałych przy ulicach:

3-go Maja od Nowego Rynku do Piekarskiej włącznie, Kościuszki, Nowy Rynek, Przechodnia, Ogrodowa, Biskupia, Kilińskiego, Gęsia do Biskupiej, Szkolna od 20 do 25 listopada 1922 r.,

przy ulicach:

Przedmiejskiej, Kaliskiej, Zduńskiej, Chłodnej, Mokrej, Wiejskiej, Prostej, Pustej, Miłej, Długiej od 25 listopada do 2 grudnia 1922 r.,

przy ulicach:

Kapitulnej, Siennej, Słodowskiej, Wysokiej, Wąskiej, Niecałej, Ciemnej, Aleje Ciemne, Kolskiej, Suchej, Łanieszczyzna od 2 grud. do 9 grudnia 1922 r.

Zeznania przyjmuje się codziennie do dnia 7 grudnia włącznie od godziny 6-ej do 8-ej wieczorem w Magistracie, pokój № 17.

Przewodniczący Podkomisji Szacunkowej Okręgu I.
MICIŃSKI.

OGŁOSZENIE URZĘDOWE.

Miejska Podkomisja Szacunkowa państwowego podatku dochodowego za r. 1922, urzędująca w gmachu Magistratu, pokój № 20, niniejszym wzywa do składania zeznań o osiągniętym dochodzie w roku 1921:

- właścicieli nieruchomości gruntowej, nie przenoszących 30 ha (51,9 morgów wzgl. 44,7 dziesiątyn),
- właścicieli przedsiębiorstwa handlowego, opłacającego zasadniczy podatek przemysłowy wg. IV i V kategorii,
- właścicieli zakładu lub warsztatu rzemieślniczego, wolnego od zasadniczego podatku przemysłowego lub opłacającego ten podatek wg. kategorii VIII

zamieszkałych przy ulicach:

Zazamcze, Bulwarowa do Maślanej, Tumskiej, Przejazd, Matebudy, Bednarskiej, Brzeskiej, Zapiecek od 20 do 25 listopada 1922 r.,

przy ulicach:

Orlej, Toruńskiej, Szpitalnej, Wiślanej, Zamczej, Stary Rynek, St. Jańskie, Maślanej (Szerokiej) od 25 listopada do 2 grudnia 1922 r.,

przy ulicach:

Cyganec od Brzeskiej do 3-go Maja, Ceglanej, Wienieckiej, Seminarystycznej, Fabrycznej, Gdańskiej, Krótkiej, Piwnej, Rzeczej, Towarowej od 2 do 9 grudnia 1922 r.

Przewodniczący Podkomisji Szacunkowej Okręgu II.
PRZYBYSZEWSKI.

OGŁOSZENIE URZĘDOWE.

Miejska Podkomisja Szacunkowa państwowego podatku dochodowego za rok 1922, urzędująca w gmachu Magistratu pokój Nr. 16, niniejszym wzywa do składania zeznań o osiągniętym dochodzie w r. 1921.

- właścicieli nieruchomości gruntowej nie przenoszących 30 ha (51,9 morgów wzgl. 44,7 dziesiątyn),
- właścicieli przedsiębiorstwa handlowego, opłacającego zasadniczy podatek przemysłowy wg. IV i V kategorii,
- właścicieli zakładu lub warsztatu rzemieślniczego, wolnego od zasadniczego podatku przemysłowego lub opłacającego ten podatek wg. kategorii VIII

zamieszkałych przy ulicach:

3-go Maja od Żabiej do Starego Rynku, Łęgskiej, Kowalskiej, Browarnej, Rybackiej, Szpichlernej, Bulwarowa do Maślanej, Koniec, Stodólnej, Cyganec od 3-go Maja do Królewieckiej, od dnia 20 do 25 listopada 1922 r.,

przy ulicach:

Płockiej, Papiężka, Leśnej, Składowej, Koński Rynek, Żabiej, Ogniowej, Wesołej, Wierzbowej.

od 25 listopada do 2 grudnia 1922 r.

Przewodniczący Podkomisji Szacunkowej Okręgu III

S. MIREWICZ.

OGŁOSZENIE URZĘDOWE.

Miejska Podkomisja Szacunkowa państwowego podatku dochodowego za rok 1922, urzędująca w gmachu Magistratu, pokój Nr. 22, niniejszym wzywa do składania zeznań o osiągniętym dochodzie w roku 1921.,

- właścicieli nieruchomości gruntowej, nie przenoszących 30 ha (51,9 morgów, wzgl. 44,7 dziesiątyn),
- właścicieli przedsiębiorstwa handlowego, opłacającego zasadniczy podatek przemysłowy wg. IV i V kategorii,
- właścicieli zakładu lub warsztatu rzemieślniczego, wolnego od zasadniczego podatku przemysłowego lub opłacającego ten podatek wg. kategorii VIII.,

zamieszkałych przy ulicach:

3-go Maja od Piekarskiej do Żabiej, Piekarskiej, Starodębskiej, Pl Dąbrowskiego, Brackiej, Srebrnej, Miedzianej, Chmielnej, od 20 listopada do 25 listopada 1922 r.,

przy ulicach:

Złotej, Litewskiej, Młynarskiej, Zdrowej, Warszawskiej, Rakutówek, Ciasnej, Cichej, Południowej, Wroniej, Wolność, Koziej, Kolanowszczyzna od dnia 25 listopada do 2 grudnia 1922 r.,

przy ulicach:

Białej, Żytnej, Polnej, Targowej, Rycerskiej, Piaski, Ptasiej, Rolniczej, Rybaki, Św. Antoniego, Żalobnej.

Przewodniczący Podkomisji Szacunkowej Okręgu IV.

L. OPOCZYŃSKI.

Pieczętki
kauczukowe
najszybciej
wykonywa
Księgarnia
Powszechna
i Drukarnia
Diecezjalna.

Fortepjan krótki, maszyny do szycia, kredens restauracyjny lub cukierniczy, umywalka, lustro do sprzedania. Kilińskiego 12 mieszk. 4.

Stołowania

całodziennego (bez mieszkania) przy solidnej i ineligentnej rodzinie chrześcijańskiej, poszukuje od zaraz kawaler na odpowiednim stanowisku. Łaskawe oferty dla „poszukującego stołowania” przyjmuje administracja „Słowa Kuj”.

Zgubiono w piątek na Pl. Dąbrowskiego woreczek zamieszony zawierający pieniądze i klucze. Uczelwy znalazca zechce zwrócić za sowitem wynagrodzeniem tylko **klucze** do Banku Kredytowego

Zgubiono dowód zastawowy P. K. K. P. № 555 Miljonówki na imię Leona Wojciechowskiego. Znalazcę uprasza się o zwrot do Administracji Słowa Kujawskiego.

Zawiadomienie.

Zawiadamiamy niniejszym naszą Sz. Kliżentelę, że przedstawicielstwo naszej firmy na Włocławek i okolice powierzyliśmy firmie

S. Wolman

w Włocławku
ul. 3 Maja 9.

Dom Handlowo-Przemysłowy

„AGRARIUM”

Jeneralna Reprezentacja

Fabryki Cykorji Ferd. Bohm & Co.

Hurtowa sprzedaż cukru.

OGŁOSZENIE.

Kierownictwo Filji Rej. Zakł. Gosp. Toruń we Włocławku, ul. Gęsia № 22, ogłasza przetarg ofertowy na miał torfowy, znajdujący się w mag. Filji R.Z.G. we Włocławku w ilości 105.000 klg.

Do przetargu w pierwszym rzędzie dopuszczone będą Zakłady ogrodnicze i cegielnie.

Torf można oglądać codziennie w godzinach 11-12 za poprzednim zgłoszeniem się u kierownika Filji.

Oferty ostemplowane 200 mk. i opieczątowane z podaniem ilości na jaką oferent reflektuje i cenę oferowaną za 100 klg. proszę składać do dnia 26.XI 1922 r. z napisem: „Oferta na miał torfowy” w powyższym kierownictwie wraz z wadium w wysokości 4 proc. od oferowanej sumy.

Komisjne otwarcie ofert nastąpi w okręgowej Komisji Zakupów w Toruniu, ul. Prosta 14. dnia 28.XI 1922 r.

Kierownik Filji R. Z. G. Toruń we Włocławku
BECHŁOFF p. por.

Pasta „MARY” dzięki swym własn. chem. czyni skórę odporną na wilgoć, zapobiega pękaniu i nadaje obuwu piękny połysk. Fabryka „MARY” Warszawa, ul. Dzielna № 48.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Buchalter bilansista, rutynowany z długoletnią praktyką potrzebny od zaraz. Oferenci łaskawie raczą zgłosić się do firmy Jan Klabecki Włocławek.

Dom Raciencin poczta Skulsk ma na sprzedaż rocznego stadnika rasy Symenthal.

Kupię maszyny do szycia damską i krakiewską. Wiadomość w administracji Słowa.

Magaz. mebli T. Dzieciotowski we Włocławku, ul. Cyganek Nr. 11 w podwórzu.

Okrycia damskie, kostjomy, palta, plusze, futra, wykonywa solidnie z własnych i powierzonych materiałów. H. Kempecyńska. Włocł. Brzeska 11 róg Żabiej.

Studentka udziela korepetycji. Wiadomość w administracji „Słowa Kuj.”

Zgubiono kartę bezterminowego urlopu na imię Antoniego Chmielewskiego. Łaskawy znalazca zechce oddać do policji.

Zgubiono dowód osobisty i kartę bezterminowego urlopu na imię Aleksandra Lamentowicza. Łaskawy znalazca zechce oddać do policji.

Zgubiono kartę bezterminowego urlopu Elżasza Radziejewskiego, wydaną przez P. K. U. Włocławek.

3 1/2 włóki czarnoziemi budynki cement-żelazo, dom mieszkalny 5 pokoi i kuchni. 10 koni, 20 krów, 20 świń, przy szosie i mleście. Cena 100 mil. mkp. Zamcza 4 m. 3.

120 marek za butelkę do piwa płaci browar. Włocławek Łęgska 28.

Choroby żołądka, kiszek, nerek, obstrukcje, hemorojdy i t. p. radykalnie Szwajcarskie gorzkie ziola leczą Dr. Baura — oryginalne z marką „Kogut”. Sprzedają apteki i składy apteczne.